

بررسی حقوقی تمکن از پرداخت نفقه توسط زوج در حقوق موضوعه ایران

دکتر بهنام اسدی^۱

مدیر عامل و صاحب امتیاز موسسه قانون یار

استاد دانشگاه

چکیده

بر اساس ماده ۱۱۰۷ قانون مدنی نفقه شامل نیازهایی مانند مسکن، خوراک، پوشاک، اثاثیه خانه و تمام نیازهای ضروری مانند هزینه های درمان متناسب با وضعیت زن می باشد. حتی در مواردی که زن عادت به خدمتگذار داشته باشد یا مریض باشد و نیاز به کسی برای مراقبت داشته باشد بعد از ازدواج هم این موارد جزء نفقه قرار می گیرد. بطور کلی می توان گفت نفقه تمام نیازهای متعارف و همچنین نیازهای متناسب با شأن زن را در بر می گیرد. بنابراین ملاک تعیین نفقه توسط کارشناس بر اساس تشخیص نیازها و حقوق زوجه و شأن او می باشد. متأسفانه در قانون میزان مشخصی برای نفقه وجود ندارد. همانطور که می دانیم حقوق زوجه یا همان نفقه با توجه به نیازها و شأن زوجه در شرایط زمانی و مکانی مختلف تغییر می کند. پس یکی از مهم ترین وظایف مرد تامین همسرش از لحاظ مادی می باشد به گونه ای که هزینه های خوراک، پوشاک، درمان، بهداشت و ... که در قانون از آن به عنوان نفقه

^۱ مولف ۴۵ کتاب پژوهشی و نویسنده بیش از صد مقاله علمی تا سال ۱۳۹۹

آدرس پست الکترونیکی نویسنده: Drbehnamasadi@yahoo.com شماره تماس: ۵۲۶ و ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

یاد شده است، برعهده ی مرد خواهد بود و باید تمامی این موارد درخور شأن و شخصیت زن تهیه گردد. در مقابل نیز زن وظیفه ی تمکین همسر، حمایت عاطفی و... را برعهده دارد. اگر مردی وظیفه پرداخت نفقه را به خوبی انجام ندهد و همسرش از او ناراضی باشد، می تواند به دادگاه مراجعه کرده و در خواست نفقه را بدهد که در این صورت دادگاه برای توضیح مرد را احضار کرده و از او دلیل عدم پرداخت نفقه را جویا می شود.

واژگان کلیدی: نفقه، تمکین، حقوق زوجه، اجرت المثل، طلاق، وجوب پرداخت نفقه

بخش اول: کلیات

نفقه در لغت به معنای هزینه، خرج، روزی و مایحتاج معاش آمده است. معنی اصطلاحی نفقه هم نزدیک به معنی لغوی آن و عبارت از چیزی است که برای گذراندن زندگی لازم و مورد نیاز است. همانطور که می دانیم ازدواج امری است که در همه ادیان با دیده تقدس و احترام به آن نگرسته اند. با ازدواج، زوجین نسبت به یکدیگر حقوق و تکالیف مالی و غیر مالی پیدا میکنند. یکی از مسائل مهمی که بعد از ازدواج مطرح میشود؛ مسئله تأمین هزینه و معاش خانواده است. از این جهت که آیا نفقه تکلیفی یک جانبه است یا دو جانبه میباشد؟ در قانون مدنی بیان شده که پس از وقوع نکاح، زن و شوهر به حکم قانون، حقوق و تکالیف گوناگونی نسبت به یکدیگر پیدا می کنند. با توجه به حقوق زن در قانون مدنی ایران نسبت به پرداخت نفقه تأکید بسیار شده است و نتیجه این که مردان ملزم به پرداخت حقوق شرعی و قانونی همسر خود می باشند که شامل همه نیازهای متعارف و متناسب با وضعیت زن میباشد که شوهر مکلف است همه آنها را متناسب با وضعیت خانوادگی و اجتماعی زن فراهم کرده و این الزام تنها در ازدواج دائم بر عهده شوهر بوده و در شرایطی که زوج از پرداخت نفقه خودداری نماید یا زن مستحق دریافت نفقه باشد زوجه یا وکیل نفقه می تواند نسبت به دعوای ترک انفاق اقدام نماید. تمامی هزینه های زندگی عادی و روزمره زن که شامل تهیه محل سکونت، لوازم زندگی، البسه، غذا و درمان می شود از لحظه ازدواج دائم بر ضمه زوج بوده و نفقه خوانده می شود. زوجه، دو ضمانت اجرایی برای دریافت نفقه از زوج دارد. وی می